

VRAGEN EN ANTWOORDEN – WEBINAR VOEDERGEWASSEN 3/9/2020

*Gert Van de Ven, Schellekens An,
Nick Rutten*

Marleen Delanoy

Anne Vandelanootte

Grasklaver-luzerne

Wanneer kan men beste de graszode vernietigen zodat mineralisatie al op gang kan komen? In het voorjaar na de laatste snede of reeds in het najaar?

In het voorjaar, maar liever nog voor 1ste snede gras dan erna.

Belang van een goede pH van de bodem bij inzaai grasklaver?

Grasklaver vraagt een hogere pH dan gras en dan mais. Voorzie vooraf aan het inzaaien van grasklaver dus zeker een bodemanalyse en bekalk bij indien nodig. Zorg op zandgronden voor een pH van minstens 5,2 en op kleigronden minstens 6,0. Voor meer informatie zie : [Teeltfiche grasklaver](#).

Hoeveel kilo grasklavermengsel per ha moet men zaaien?

45 kg/ha met daarin nodige % klaver (20% als er rode in zit). Vaak wordt in de praktijk meer kg/ha gezaaid. Dat kan nl. aangewezen zijn om onkruid iets meer te onderdrukken en sneller het veld te bedekken. Ook het soort graszaad (tetra t.o.v. diploïd) of een coating kan het korrelgewicht van het zaad beïnvloeden met een hogere aanbevolen zaaizaadhoeveelheid als gevolg.

Heeft het LCV al ervaringen met luzerne-gras mengsels? Indien ja, aan welke zaaidichtheid moet het gras en de luzerne gezaaid worden?

Zeker op zwaardere gronden zijn er goede ervaringen mee. Voor de subsidie voor de teelt van vlinderbloemigen geldt dat er 30 kg/ha moet gezaaid worden met minimaal 40 gewicht% luzerne. In commerciële proteïnemengsels wordt naast 40 à 50% luzernezaad vaak ook nog een 10% rode klaver en diverse grassoorten (Engels raaigras, timothee, festulolium,...) toegevoegd. Aanbevolen zaaizaadhoeveelheid is 45 kg/ha.

Ik heb de mengeling gemaakt van 15 kg luzerne en 20 kg Engels raaigras. Is dit een goede verhouding?

Dit lijkt ok. Voor de subsidie voor de teelt van vlinderbloemigen moet er minstens 40% luzerne zaad in het mengsel zitten en moet je minstens 30 kg/ha zaaien. Daar voldoet je mengeling dus zeker aan.

Zijn er grassoorten die beter tegen de droogte (of hoge temperaturen) kunnen?

Kropaar bv. kan beter tegen de droogte maar heeft een lagere voederwaarde. Rietzwenkgras is ook zo een voorbeeld maar is dan weer wat harder en minder verteerbaar. Rietzwenkgras groeit nog langer bij droogte dan Engels raaigras.

Welk grasmengsel zaai ik best uit voor voordroog (balen) voor schapen?

Een grasklavermengsel met Engels raaigras met eventueel timothee en (rode en) witte klaver. Als je de voordroog geeft tijdens de winter (lactatieperiode) mag er gerust ook rode klaver in het mengsel zitten.

Verbrandt witte klaverzaad als je doorzaait met de mestinjector?

Verbranden doet het zaad doorgaans niet. De juiste verdeling en dosering van het zaaizaad via de mest is in de praktijk echter zeer moeilijk haalbaar.

Er zijn enkele met goede ervaringen, maar slaagkans is zeer sterk afhankelijk van de omstandigheden. Klaverzaad is bovendien niet goedkoop en je doseert al vlug (te) veel zaaizaad naargelang de slaagkans.

Kunnen wortels van grasklaver schade berokkenen aan drainagebuizen?

Dat zal geen probleem geven.

Hoeveel eenheden stikstof moet men toedienen in een normaal jaar per snede grasklaver?

In het voorjaar 1ste e, 2de snede idem als gras, in goed gevestigde gras met voldoende klaver na 3de terugschroeven, als je 250 N via drijfmest kan toedienen, dit doen voor 1ste en 2 de snede

(gevestigde grasklaver) en dan kan je al vlug (juni) je kunstmestgift terugschroeven

Blijft klaver stikstof binden los van de stikstofgift? Ik heb nl. gehoord van onderzoek in Ierland dat bij een kunstmestgift van 250 N/ha naast intensief begrazen klaver helemaal geen stikstof bindt, er is toch genoeg beschikbaar.

Inderdaad, klaver zal de gemakkelijkste weg nemen en wanneer er N in de bodem is, deze eerst benutten. De voordelen moeten dus vooral gezocht worden in de latere snedes als je derogatie toepast. Maar bij lage temperaturen in het voorjaar zijn de N-fixerende bacteriën sowieso niet actief. Zet je drijfmest (is ook Kali bemesting) dus zo vroeg mogelijk in (1ste en 2e snede).

Is het toepassen van 3x KAS in grasklaver niet nadelig voor de klaver?

Dit is sterk afhankelijk van de grondsoort, dierlijke mest, dosis KAS en vooral tijdstip van de gift. Daarnaast speelt ook de hoeveelheid/frequentie dat er gemaaid wordt een rol. Dit moet sowieso per situatie bekeken worden, maar in het voorjaar en zeker op jonge grasklaver (gezien er dan in het voorjaar geen drijfmest kan gevoerd worden) verschilt bemesting van grasklaver en gras weinig. Na tweede snede moet wel het verschil gemaakt worden.

Is 30m³ drijfmest in 1 keer niet te veel (de sleufjes zitten dan meer dan vol) en je mag maar 35 m³ per jaar voeren?

Hoeveel mest je mag voeren hangt af van de inhoud van de mest en of je derogatie aanvraagt of niet. Als het regent bij toediening, kan die 30m³ wel. Alles hangt ook af hoe dik of dun de mest is.

Hoe denkt LCV of landbouw over eerste bemestingsgift? Ik liet me vertellen dat nitraat minder goed is dan ammonium in voorjaar, omdat bodemleven vaak nog niet voldoende actief is.

Nitraat laat zich niet binden aan het klei-humuscplex en is bijgevolg veel gevoeliger voor uitspoeling. Ammonium bindt zich wel en is daarom minder uitspoeling gevoelig. Normaal gezien zal het bodemleven ammonium omzetten naar nitraat dat dan vlot door de plant wordt opgenomen. Is er geen of weinig nitraat beschikbaar zal een plant ook ammonium opnemen.

Worden vaak ammonium houdende meststoffen toegepast of geadviseerd?

De toepassing van ammonium houdende meststoffen verschilt van bedrijf tot bedrijf, maar wordt wel toegepast.

Hoe zit het juist met de erkenning van 2-4D? Deze staat nog beschikbaar op fytoweb onder U-46-D-500, voor in grasland. maar is de erkenning voor grasland met klaver anders?

In mengteelten kan men enkele gewasbeschermingsmiddelen gebruiken die erkend zijn in beide individuele teelten. In dit geval dus erkend voor de teelt van gras en de teelt van klaver. Dit is voor 2,4D niet het geval. Bovendien spaart 2,4D de klaver niet. 2,4D is niet te verwarren met 2,4DB

(Buttress).

Welke herbiciden zijn in 2021 beschikbaar in grasklaver tegen onkruiden?

Butress (2,4-DB) heeft zowel erkenning voor grasland/weiland, klavers als luzerne. Buttress zit echter met een opgebruiktermijn. De op de markt aanwezige voorraden mochten nog door derden worden verkocht en opgeslagen tot 31/07/2020 en mogen nog worden gebruikt tot 31/07/2021. Verder heeft ook AZ 500 (isoxaben) een erkenning voor grasland en klaver. (Te gebruiken in voor- of (vroege) na-opkomst, AZ500 is pas veilig voor klaver na opkomst klaver en mag niet in grondwaterbeschermingsgebieden worden gebruikt).

Verwacht je dat klavermoeheid een probleem gaat worden?

Klavermoeheid kan een probleem zijn. Voor meer informatie verwijzen we naar de volgende publicatie van CCBT hier rond: [Klavermoeheid](#). Bij vermoeden van klavermoeheid: contacteer gerust het LCV, misschien kunnen we helpen het probleem wat in kaart te brengen.

Een bio grasklaver perceel wordt grotendeels beweide. Het werd ingezaaid in 2016 en stond tot en met 2019 ruim in de klaver, maar dit jaar lijkt de klaver verdwenen. Wat is de oorzaak hiervan? Is dat het gevolg van een zachte winter en droge lente en zomer? Kan dat al een vorm van klavermoeheid zijn?

Heb ik niet direct een verklaring voor, klavermoeheid zou kunnen, afhankelijk ook of er nog ooit klaver op het perceel stond, maar ik vermoed dat het met de groeiomstandigheden te maken heeft. Na 3 jaar verdwijnt rode klaver vaak vanzelf (afhankelijk. persistentie van het ras).

Ik heb 5 jaar perfecte groei gehad met rode klaver, vorig jaar 50 % klaver weg, dit jaar 90 % weg. Ik heb nu herzaaid wat kan het probleem zijn geweest dat deze plots weg was?

Rode klaver gaat niet zo lang mee, 5 à 6 jaar is al een zeer behoorlijke leeftijd voor rode klaver, dit is dus normaal.

Is luzerne gras een makkelijkere teelt dan luzerne reinteelt?

Luzerne-gras zou makkelijker moeten zijn. Het vormt een betere zode (asgehalte, onderdrukking onkruid). Weet wel dat dat luzerne- gras meetelt voor blijvend grasland onder vergroening en dat er amper herbiciden zijn die zowel voor gras als luzerne erkend zijn.

Kan de grashoogtemeter zowel voor gras als gras-klaver gebruikt worden?

Er zit een vrij grote fout op, afhankelijk van o.a. dichtheid van de graszode en bij hogere graslengtes legering van het gras. In het buitenland gebruikt men de grashoogtemeter ook voor grasklaver, maar het blijft een raming.

Wat vindt je een ideale grashoogte (grasklaver) om te maaien? En wat is dan ongeveer de hoeveelheid droge stof bij maaien op 7 a 8 cm?

Het groeipunt van rode klaver zit vrij hoog, daarom wordt aangeraden niet te kort te maaien (7 à 8 cm). Witte klaver verdraagt kort maaien of grazen wel goed. Qua opbrengstniveau zit rode klaver hoger dan witte klaver. Gras met rode klaver wordt aan dezelfde DS-opbrengst gemaaid dan puur gras nl. aan zo'n 2,5 a 3 ton DS/ha gemiddeld over alle snedes.

Maaien doe ik met maaikneuzer en schudden doe ik 2x op laag toerental.

Dan zou ik het resultaat een keer beoordelen adhv hoeveel blaadjes er nog aanwezig van de klaver.

Is het niet zo dat door frequent en kort te maaien het aandeel witte klaver juist toeneemt in een gras/klaver zode?

Dit klopt voor witte klaver, rode klaver zal wel verdwijnen doordat het reserves moeten kunnen aanleggen

Is hooien van grasklaver een goede keuze?

Doorgaans niets. U moet er rekening mee houden dat bij veel schudden er veel bladverlies bij klaver optreedt. Bij hooien kan het zijn dat de aanwezigheid van de klaver sterk daalt in het eindproduct. Voordroog maken van grasklaver is een betere optie.

Heb controle gehad van Dept. LV. Hoe gaan deze er mee om als de grasklaver zoals dit jaar te dun staat ?

Bij een controle ter plaatse moet de klaver duidelijk zichtbaar aanwezig zijn op het perceel. Als dat niet het geval is, zal er grasland vastgesteld worden in plaats van grasklaver en wordt het perceel in dat jaar afgekeurd voor betaling.

Kan ik dit najaar nog premie grasklaver aanvragen voor 2021?

Er is, onder voorbehoud van definitieve goedkeuring, aangegeven dat er geen nieuwe contracten gestart worden in 2021. Voor campagne 2022 wordt het geheel opnieuw bekeken. De reden dat dit zo laat beslist wordt voor 2021, is dat de inhoud van de overgangsmaatregelen maar laat bekend is en deze inhoud is bovendien nog niet steeds niet definitief gepubliceerd. Meer informatie op: [Aanvragen agromilieumaatregelen](#).

Een aanbeveling is wel dat als je nu inzaait, je best rekening houdt met de huidige voorwaarden van subsidies qua bv zaaidichtheid, bijhouden van facturen en etiketten en andere voorwaarden zoals beschreven in [Subsidie teelt van vlinderbloemigen](#).

Mogelijks zou je dan in de toekomst voor de ingezaaide grasklaver premie kunnen aanvragen. Het is dus niet zeker maar door je aan de huidige subsidievoorwaarden te houden zal je meer kans hebben dat het kan meetellen. Zeker daar grasklaver toch een aantal jaar kan blijven staan, kan dit

het overwegen waard zijn.

Er werd gezegd dat de inzaai van klaver na graan ideaal is maar mijn vraag is dan wat het beste benutting is van deze klaver in functie van teeltrotatie.

Als volgteelt op de klaver kan best een gewas met hoge stikstofbehoefte volgen zoals bv. voederbieten. Maïs kan ook maar net zoals bij gras is het na scheuren van grasklaver opletten voor een te hoog nitraatresidu. Reken dus de vrijgekomen N na scheuren van de zode mee in de bemesting van de volgteelt. (bemesting terugschroeven tot quasi 0) Ook het tweede jaar kan er nog N vrijkomen.

Maïs

Wat is het effect van een niet-kerende grondbewerking op het vochtleverend vermogen van de bodem op langere termijn?

Voor het antwoord verwijzen we naar volgende link: [FAQ niet-kerende bodembewerking](#)

Is het een optie om te diepwoelen op 30 cm, klaar te leggen en dan maïs te zaaien zonder te ploegen?

Dit kan perfect maar hangt af welke grondsoort, wat de onkruiddruk is, Ervaring leert dat bij een enge rotatie met maïs je best regelmatig ploegt, vnl. omwille van de onkruiddruk.

Is de vochtreserve in de bodem na het oogsten van snelle lente rogge groter dan bij Italiaans raaigras als voorteelt bij maïs?

Rogge gaat zich vroeger in het voorjaar ontwikkelen en zal ook vroeger oogstklaar zijn. De grond zal doorgaans minder uitgedroogd (van nature nog meer watervoorraad, minder verdamping door koeler weer,) zijn dan wanneer er nog 14 dagen gras moet groeien.

Rogge is waterefficiënter dan Italiaans raaigras, maar wat met de voederkwaliteit? Weinig uitgestoelde rogge geeft toch meer as in de kuil? En het venster om te oogsten is ook veel kleiner, of niet? Heb je niet snel veel meer vezel als je niet iets te laat bent, wanneer vlagblad al ver uit is?

Uit de stalen die in het verleden al genomen werden bleek dit qua voederwaarde inderdaad het geval. Dit jaar hebben we wel wat hoger gemaaid. De analyses zijn echter nog niet gebeurd. We komen hier later wellicht op terug in de voorlichting

Bij inzaai van gras na granen word er dan best gekozen om meermaals te maaien gedurende 1 of meerdere jaren of is het beter om 1 snede gras te nemen met maïs in 2de vrucht?

U moet er wel rekening mee houden dat als u na graan gras zaait, dat het gras sterker ontwikkeld is

dan zaai na mais. Het effect naar vocht kan sterker zijn. Wilt u dit toch doen om maïs er achter te zaaien is het belangrijk om geen te zware snede te nemen in het voorjaar.

Wanneer op het jaar scheur je best 2-jarige grasklaver om nadien maïs te telen?

Als u het vanuit het standpunt nitraatresidu bekijkt, is dit een probleem. Het LCV heeft reeds schillende zaken uitgetest om dit probleem aan te pakken maar bij elke maatregelen bleek het risico op een te hoog nitraatresidu reëel te blijven. Voederbieten zijn door hun lange groeiduur een betere optie om na grasklaver te telen maar hier kunnen er dan weer andere problemen opduiken. (meer info: [Brochure weidevernieuwing](#))

Zijn er producten die in Bio kunnen gebruikt worden tegen de vogels?

Op dit moment heb ik geen weet van erkende producten.

Op welke manier kan knolcyperus in maïs aangepakt worden?

Hierover heeft het LCV reeds verschillende publicaties gemaakt:

[LCV Publicaties - knolcyperus](#)

1. [A2020_6 onkruidbeheersing maïs](#)
2. [A2020_5 knolcyperus aanpakken](#)
3. [A2016_3 onkruidbeheersing in maïs in 2016: adviezen van het landbouwcentrum voor voedergewassen](#)
4. [A2016_7: knolcyperusnieuws](#)

Als we strak maïs gaan zaaien op 50 of 37.5 cm rijafstand heeft onderzaai dan nog een toekomst? Is het zelfs praktisch nog mogelijk met in het achterhoofd dat er langs de maïs toch blijkbaar een onbeteelde zone dient te zijn.

Bij elke rijafstand kan je onderzaai doen. Bij 37,5 cm zal de zaai wel steeds vollevelds zijn met het risico op een serieuze opbrengstderving bij de maïs wanneer je samen met de maïs zaait. Je kan m.b.v. een wiedeg ook gras onderzaaien in een later stadium (maïs moet wel sterk genoeg zijn), de concurrentie van het gras speelt dan minder. Bij een rijafstand van 50 cm kan er meer. Hier kan je ook nog schoffelen.

Ik merk bij mijn maïspercelen dat er meerdere planten zijn waar er precies twee planten uit 1 korrel zijn uitgekomen, wat kan de oorzaak zijn? De ene stengel heeft een kolf de andere stengel is meestal kolfloos. De ene stengel is vrij normaal en groot, de andere stengel is precies een zijscheut die begint aan de voet en is ook veel dunner en kleiner.

Heel waarschijnlijk is het een ras dat sterk vertakt. We hebben in de rassenproef momenteel ook eentje die veel vertakte planten heeft. In het slechtste geval kan dit ook duiden op de aanwezigheid van ritnaalden. Ritnaalden prikken de jonge (kiem)plant aan en soms is een vertakte plant hier het gevolg van.

Klopt het dat rietzwenkgras vollelvelds inzaaien als onderzaai bij maïs het beste resultaat geeft?

Rietzwenk is de meest geschikte grassoort om op hetzelfde tijdstip in te zaaien als de maïs. Belangrijk is dat er geen gras in de maïsrij staat om de opbrengst niet te sterk negatief te beïnvloeden.

Wanneer moet je omgewaaide maïs oogsten?

Dat hangt af van de situatie. Indien de maïs afgeknakt en volledig bruin is heeft het weinig zin om nog te wachten. De afrijping gaat dan nog nauwelijks voort. Indien de stengels plat liggen maar nog niet afgeknakt zijn en de plant nog groen is dan zal de afrijping nog wat doorlopen en als de korrels dan nog niet rijp zijn, kan er nog wat gewacht worden maar dit dient wel goed op gevolgd te worden.

Heeft u een idee van de verkoopprijzen voor snijmaïs dit seizoen?

Daarover heeft het LCV geen gegevens.

Rantsoen

De eerste snede grasklaver had een DS-gehalte van 82,6%. Is dit niet erg hoog?

Inderdaad, dat komt door het goede weer waardoor het vrij snel gedroogd heeft en in balen gewikkeld werd.

Is die VSN van 1e snede grasklaver niet overschat?

Enorm veel suikers, super jong gewas, lage opbrengst nog.

Rantsoenen met graskuil van 50 en 60 % DS zijn toch nooit goed qua totale opname? Mijn adviseur raadt mij aan om vroeger in te kuilen. Ik zit ook altijd aan 55 % DS.

Voor het totale rantsoen wensen we een DS-gehalte van ca 40 %. Te droge graskuilen kunnen dit bemoeilijken. Voldoende voordrogen helpt om meer bestendig eiwit in de kuil te hebben. Het beste DS-gehalte in een graskuil is 45 % omdat je dan vooral naar de bewaring toe de beste dichtheid hebt in de kuil.

Kan grasklaver in voordroog gebruikt worden voor schpen?

Rode klaver bevat phyto-oestrogenen. Het voeren van rode klaver, aan schapen in de periode vlak voordat ze gedekt worden, kan hierdoor leiden tot een tijdelijke verlaging in vruchtbaarheid en daarmee tot een vermindering in de lammerenproductie. Het gehalte aan phyto-oestrogeen is rasafhankelijk, ook het aandeel rode klaver/gras of bijvoeding speelt natuurlijk een belangrijke rol. In verschillende studies ziet men de negatieve effecten niet terug. Voordrogen zou het aandeel

fytohormonen doen toenemen ten opzichte van verse gras-klaver. Anderzijds bevat rode klaver ook veel β -caroteen wat dan weer positief is voor de algemene vruchtbaarheid van bijvoorbeeld melkvee.

Grasklaver met witte klaver voor schapen is dan geen probleem?

Volgens de info die we hebben niet, enkel bij rode klaver speelt dit op gebied van vruchtbaarheid. Maar teveel aan klaver kan ook trommelzucht veroorzaken. Best wat opletten met het klaveraandeel.

Ging het bij de voederproef met grasklaver over rode of witte klaver?

Bij het zaaien werd een grasklavermengeling uitgezaaid met zowel witte als rode klaver, waarbij het totale klaveraandeel 20% bedroeg met een gelijke verhouding van witte en rode. Bij de oogst werd het klaveraandeel visueel bepaald op ongeveer 30%, waarbij we op dat moment merkten dat het voornamelijk over rode klaver ging.

Hoe zijn de ervaring met gerst als gps inkuilen? Kan dit bijdragen tot een beter rantsoen?

Bij het oogsten van GPS streef je naar een zetmeelrijk product maar het oogsttijdstip is zeer gevoelig. Ben je te vroeg heb je weinig zetmeel, ben je iets te laat dan heb je eerder slechter verteerbaar stro en daardoor een daling van de voederwaarde.

Kunnen voederbieten in zijn geheel ingekuild worden met persulp, of moeten ze versneden worden?

Het inkuilen van volledige voederbieten is een optie. Binnen het project 'Feedbeet' ([Brochure Feedbeet](#)) werd het inkuilen van volledige bieten bekeken, welliswaar in een mengkuil met maïs. Tijdens het inkuilproces daalde het DS-gehalte van de bieten van 22 naar 18 % en het suikergehalte van 755 naar 296 g/kg DS, terwijl het alcoholgehalte steeg tot 66 g/kg DS en de ammoniakfractie beneden 2,3 % bleef. Bij uitkuilen is het dan wel nodig om de mengkuil te versnijden om slokdarmobstructie door een selectie van bieten uit de maïskuil te vermijden. Bij selectie van stukken bieten aan het voederhek kunnen dominante dieren te veel bieten gaan opnemen, wat in de praktijk al resulteerde in gevallen van pensverzuuring en maag-darmstoornissen.

Bij een mengkuil van voederbieten en persulp, kies je dan voor een DS% van de persulp richting 30% of is dat onbelangrijk?

Bij het maken van een mengkuil is het belangrijk om de juiste verhouding te kiezen van in dit geval de voederbieten en de persulp, om zo te voorkomen dat er sapverliezen optreden. Hoe hoger het DS% van de mengpartner, in dit geval persulp, hoe kleiner de kans op sapverliezen en hoe hoger het aandeel voederbieten kan zijn. Bij de voederproef op Hooibeekhoeve had de persulp een DS% van 25%. De mengkuil die we maakte had een verhouding 1/3e VB en 2/3e PP, op basis van kg vers product. Bij deze verhouding konden de sapverliezen tot een minimum beperkt worden. Meer informatie over mogelijke mengpartners en verhoudingen zijn terug te vinden in de brochure

'Voederbieten: Teelt, mechanisatie en mengkuilen : een update' op de website van LCV (www.lcvvzw.be).

Wat gebeurt er met de suiker als men een mengkuil maakt van voederbieten en droge pulp?

Tijdens het inkuilproces worden de aanwezige suikers in de bieten bijna volledig omgezet in vluchtige vetzuren en ethanol door middel van fermentatie. Hierdoor zal de mengkuil een lager suikergehalte hebben.

Gaat het voordeel van voederbieten op het melkvetgehalte verloren wanneer ze worden ingekuild?

Tijdens het inkuilen zal veel van de aanwezige suiker uit de bieten worden omgezet, waardoor het effect op het melkvetgehalte lager kan zijn. Het effect van de ruwvoederopname bij ingekuilde bieten zal iets lager zijn dan bij verse bieten maar ze zullen wel nog een positief effect hebben op de melkproductie en het melkvetgehalte. Uit de resultaten van de voederproef bleek ook dat het melkvetgehalte hoger was bij het rantsoen met de mengkuil t.o.v. het controlerantsoen met zuiver perspulp. Na de voederproef werd de mengkuil van VB en PP verder opgevoerd en hebben we gemerkt dat, tijdens de warme zomer van 2018, we het melkvetgehalte beter op peil konden houden dan andere jaren. Waardoor we toch kunnen concluderen dat ook ingekuilde voederbieten een positief effect hebben op het melkvetgehalte.

Waarom geen maismeel voor zetmeelaanbreng?

Hier speelde vooral de keuze voor beschikbaarheid op het bedrijf. Niveau bestendig zetmeel zit al vrij goed, dus niet specifieke noodzaak voor maïsmeel. In verleden wel al toegepast op het bedrijf wanneer zetmeel en BZ in maïskuil laag zit, ook heeft maïsmeel ook nog meer VEM en kan daarom wel het rantsoen nog energetischer maken. Ook de lactatiedagen spelen een rol met het risico op vervetting om de toevoeging van het niveau granen te bekijken

Zetmeel uit gerst geeft vooral energie op pensniveau. Dit kan ook bereikt worden door de mais shredlage te hakselen. Dat is goedkoper als gerstteelt. Shredlage geeft ook minder selectie door de koeien. Dit past goed op bedrijf zonder mengwagen.

De shredlage zal er vooral voor zorgen dat het graan zeer goed gebroken wordt zodat dit de verteerbaarheid bevordert. Dit zal daarom niet de bestendigheid van de maïs verlagen. Kleinere componenten die zich beter hechten aan het rantsoen geven minder kans op selectie, de deeltjeslengte van de plant wordt weer wat langer tegenover gehakselde maïs

Kan je aardappelen inkuilen met maïs en aan welke verhouding?

Het is zeker mogelijk om aardappelen in te kuilen met maïs. Het aandeel aardappelen dat je aan de kuil gaat toevoegen wordt bepaald door de hoeveelheid die je wil/kan voeren. Belangrijk hierbij is dat het totale zetmeelgehalte van het rantsoen bekeken wordt en het rantsoen in balans is wat betreft energie en eiwit. Een te hoog zetmeelgehalte in het rantsoen geeft kans op vervetting van

de dieren. Voor hoogproductief melkvee kan tot 10kg verse aardappelen gegaan worden, wat overeenkomt met 2kg DS. Maar dit is natuurlijk een bovengrens. Voor jongvee is 5kg (vers) al het maximum. Bij droge koeien is het oppassen vanwege het hoge kaliumgehalte in aardappelen. Om het te vergelijken mag je ervan uitgaan dat 1kg DS (5kg vers) aan aardappelen overeenkomt met 1kg maïsmeel. Groene aardappelen of aardappelen met veel kiemen kunnen veel solanine bevatten en ernstige gezondheidsproblemen geven, dus let op de kwaliteit. Vooraleer je de aardappelen aan de dieren voert zorg je er best ook voor dat ze versneden zijn, om te voorkomen dat de koeien zich zullen verslikken. Hou er ook rekening mee dat het zetmeel bij ingekuilde aardappelen sneller verteerbaar wordt (onbestendiger), wat de kans op pensverzuring vergroot. Aardappelen kunnen ook ingekuild worden met gras. De verhouding zal hier ook weer afhangen van de kwaliteit van de graskuil en de hoeveelheid aardappelen die in het rantsoen passen. Met de vuistregel 500kg DS uit aardappelen per 3500 kg DS uit graskuil zal je normaal geen risico lopen op pensverzuring.

Waar vind ik ergens informatie over goede rantsoenen voor schapen?

Hiervoor verwijzen we naar volgende publicaties: [Handboek schapenhouderij](#) en [Schapenhouderij vakkundig](#).

Volgende demonstratieprojecten kwamen in dit Webinar aan bod:

Demonstratieproject "Leren netwerk Graslandboeren": meer info: lcv@provincieantwerpen.be

